

LEYLA RZAYEVA

Odlar Yurdu Universiteti

e-mail: vuqar.ayyub@mail.ru

XÜSUSİ ADLARIN TRANSFORMASIYA PROBLEMİ

Açar sözlər: Transliterasiya, xüsusi adlar, transformasiya, coğrafi adlar.

Key words: Transliteration, proper names, transformation, geographical names.

Ключевые слова: Транслитерация, имена собственные, трансформация, географические названия.

Tərcümə prosesi zamanı tərcüməçi həmişə ya leksik, ya da qrammatik transformasiyalarla üzləşir. Transformasiya dedikdə biz yerdəyişmə, çevrilmə başa düşürük. Bir dilin başqa bir dilə çevrilməsi dildə “transformasiya” adlanır. Bir dildən başqa dilə şerlər, əsərlər, elmi kitablar, diplomatik işlər, qəzet materialları və s. tərcümə edilir. Transformasiya zamanı tərcüməçinin qarşısında bir sıra problemlər durur. Bu problemlərdən biri də xüsusi adların tərcüməsi problemdir. Xüsusi adların transformasiya problemləri haqqında V.N.Kamissarov, S.Vlaxov, İ.Retsker, A.V.Fyodorov, A.M.Fiterman kimi dilçilər öz kitablarında geniş məlumatlar vermişlər.

Hər bir dildə söz öz həyatını yaşayır və həmin dilin ona verdiyi şəraitə uyğunlaşır. O söz həmin dildə bir neçə mənə verə bilər, bəzən öz mənasını genişləndirə, bəzənsə konkretləşdirə bilər. Hər bir dilin öz fonetik tərkibi və qrafik quruluşu var. Buna görə də xüsusi adların tərcüməsində problem yaranır. Bu məsələ çox mübahisəli olduğu üçün, daim tərcüməçilərin deyərdim ki, bir nömrəli problemə çevrilmişdir.

Xüsusi adlara insan adları, coğrafi adlar, institut adları, qəzet, jurnal adları, gəmi adları, terminlər və s. aiddir. Aşağıdakı metodlar onları dilimizə tərcümə etməkdə köməkçi olur.

1. Transliterasiya üsulu ilə- qrafik quruluşu saxlamaq yolu ilə. Məsələn: Newton-Nevton, Walpole- Valpol, Wallace-Vallas (Nyuton, Uolles, Vuster)

2. Transkripsiya üsulu ilə-fonetik prinsipə əsaslanaraq. Məsələn: Newcastle-Nyukasl, Hull- Xall, Greenwich- Qrinviç.

Bu metod uzun müddət (Bayron- Bayron, Dante-Dante, Shiller- Şiller) dildə və ədəbiyyatda işlənmiş adların tərcüməsində tətbiq edilmişdir. XIX əsrin məşhur naturalist Thomas Huxley dilimizdə Tomas Qeksli kimi tanınır, lakin müasir yazıçı Aldaus Huxley Haksli kimi tərcümə edilir və bu da öz orijinalına daha yaxındır. Beləliklə, naturalist Huxley ədəbiyyatımıza və dilimizə Qeksli kimi, yazıçı isə Haksli kimi daxil olmuşlar.

Beləliklə də, onlar dilimiz tərəfindən belə qəbul olunmuşlar və indiyəcən heç bir dəyişikliyə məruz qalmamışlar. Bu tarixi tendensiya xüsusi adların tərcüməsində mövcuddur.

3. Kalka üsulu ilə tərcümə- bu zaman xarici dildə olan söz hissələrlə tərcümə edilir və heç bir dəyişiklik edilmir. Məsələn: United Nations Orqanization- Birləşmiş Millətlər Təşkilatı. Bu tərcümə üsulu sözbəsöz tərcümə adlanır.

4. Tərcümə ediləcək dildə semantik qarşılığı olmayan adlara gəldikdə isə, onlara morfoloji sonluqlar artırılır və ya olduqları kimi tərcümə olunurlar. Məsələn: rus dilinə tərcümə zamanı Liz, Lezett. Luiz, Annet kimi adlar qadın cinsli sonluğun artırılması ilə tərcümə edilir.- Lizettaa, Luiza, Anna. Bu da məhz rus dilinin morfoloji normaları çərçivəsində aparılır.

Əhvalat və hekayələrdə insan adları yalnız onlar milliləşdirildikdən sonra normal olaraq tərcümə edilir. Nyubert (1972) qeyd etmişdir ki, “Tom Jones” hekayəsində qəhrəmanların adları alman dilinə milliləşdirildikdən sonra tərcümə edilmişdir. Xalq hekayələrində və əfsanələrində xüsusi adlar uşaqların başa düşəcəyi şəkildə tərcümə edilir.

Əslində əgər bir şəxsin adının qəbul olunmuş tərcüməsi varsa o, tərcümə olunmamalıdır, olduğu kimi saxlanılmalıdır.

Tarixi adların tərcüməsi metodları aşağıdakı kimidir. Tərcüməsi olan Xristian adları öz ləqəbləri ilə birlikdə əsas Avropa ölkələrində əvvəlki tərcümə formalarını saxlayıblar. Məs: İngilis Lewis-Lous, Francis- Français və Fransız adı George indi Georges kimi tərcümə edilir. İtalyan incəsənət xadimlərinin adları, soyadları ilə birlikdə Avropa dillərinə milliləşdirilmişlər. Klassik yazıçıların adları çox vaxt milliləşdirilir. (Ərəstun)

Coğrafi adların tərcüməsi:

Coğrafi adlar iki yolla tərcümə olunur.

1. Kalka yolu ilə- Lake Superior- Yuxarı göl.
2. Transkripsiya yolu ilə- Midway- Miduey.

Newfoundland- Nyufaundlend.

Yer daları və çay adlarının hər bir komponenti olduğu kimi saxlanılır.

Salt Lake City- Solt Leyk Siti.

West Palm Beach- Uest Palm Biç

Əgər coğrafi ad 2 komponentdən ibarətdirsə- isim və onu təsvir edən sözdən, onda birinci hissə tərcümə edilir, ikinci hissə olduğu kimi qalır.

North Dakota- Şimali Dakota.

South Sashatchewan – Cənubi Saskaçevan.

Lakin, bəzi hallarda hər 2 tərəf olduğu kimi saxlanılır.

New Mexica- Nyu Meksiko

Okean, dəniz adları belə tərcümə olunur.

Pacific Ocean- Sakit okean

Hudson Bay – Hudzon körfəzi.

Daha məşhur coğrafi adlar, məsələn, hündür dağ adları, zirvələr (“Mont Blank”, “Dent du Midi”, Jungfrau və s.) transliterasiya yolu ilə tərcümə olunur.- “Monblan”, “Dandu Midi”, “Yunfrau” və s. Lakin daha kiçik ərazili yerlərinin adları (küçə adları) tərcümə edilərək başqa dilə çevrilir. Məsələn: Parisin küçələri- “ Boulevard des Italiens”, “Champs Elysees” bu cür tərcümə edilirlər- “İtaliya bulvarı”, “Bulon meşəsi”, “Elizy düzü”.

Milli demokratiya əldə etmiş ölkələrdə, məsələn, Fransada Napoleonun döyüşlərinin birinin nəticəsində sülh müqaviləsi bağlanmış “Rue de la Paix” küçəsinin adı transliterasiya yolu ilə tərcümə edilir. Coğrafi adları tərcümə edərkən fonetik cəhətdən tərcüməyə əsaslanmaq olar. Məs: İngilis “London” adı dilimizə “London” kimi tərcümə edilir. Qrafik cəhətdən eyni görünən bu adların tələffüzlərində fərqi görə bilərik. Geniş yayılmış adların (böyük şəhərlərin, çayların) tərcüməsində tərcüməçi düzgün səslənməməsinə baxmayaraq ənənəyə sadıq qalır. Biz “Xamburq” yerinə “Hamburq”, “Laypsiq” yerinə “Leypsiq”, “Pari” yerinə “Paris” yazırıq. Coğrafi adlara bəzən insan adları verirlər və onların bəziləri (çox vaxt kiçik) və az əhəmiyyət kəsb edən ərazilər yalnız bir obyektə bildirirlər və heç bir qarşılığı olmur. İkidilli sahələrdə coğrafi adların iki adı olur və hər ikisi həmin dilin həm morfoloji, həm fonoloji qaydalarına uyğun gəlir. Uzaq keçmişdə xalqlar işğal etdikləri və ya yerləşdikləri şəhərlərin və rayonların adlarını milliləşdirirdilər. Belə ki, yavaş-yavaş adlar dəyişməyə başladı və ya zaman keçdikcə yeni sözlər yaranmağa başladı. Tələffüzü asanlaşdırmaqdan ötrü şəhərlərin və rayonların adları yavaş-yavaş dəyişikliyə uğramağa başladı. Cənubi Afrika Aziana olmuş və Afrikada bir sıra coğrafi adlar güman ki, indi işlənmirlər. İndi həmin yerlərin orijinal adları bərpa edilmək üzrədir. (Romaniya, Lyen). Yeni müstəqillik əldə etmiş ölkələrin adları nə qədər mürəkkəb olsalar da saxlanılırlar. Başqa coğrafi adlarsa tərcümə olunmuş dildən heç bir siyasi məna daşımır və tez-tez o addan istifadə edilirsə italyanlaşmış, ingilisləşmiş və qallaşmış qalırlar.

Milli müstəqillik ruhu Afrika adlarına , yeni yaranmış Afrika ölkələrinə, Almaniyanın şəhər adlarına öz təsirini göstərir.

ADR-də almanların keçmiş işğal etdikləri şəhərlər, çaylar, rayonlar, torpaq sahələri, onların öz milli sözləri ilə adlandırılır. Yalnız Praqa bura daxil deyil. Əgər coğrafi adın qarşılığı oxucuya naməlumdursa tərcüməçi həmişə həmin ərazinin özünəməxsus genetik adını verir. Məs: Rehe çayının adı Ratheim şəhərinin adından götürülüb. Bu zaman tərcüməçi tərcümədə aydınlıq verməlidir ki, Rehe çayı Ratheim şəhərinin adından götürülüb.

Küçə adları çox vaxt tərcümə olunmur. İstisnalar isə bunlardır: Red Square, Wenceslas Square (Praqada), Constitution Square, Athens. Bu adlar ünvan bildirdikdə tərcümə olunmurlar. Azərbaycan ərazisində yerləşən

“Qobustan” qoruğunda daşlar üzərində rəsm əsərləri mövcuddur. Orada daşın üzərindəki rəsm əsərləri tarixdə “Gəmiqaya rəsm əsərləri” kimi tanınır. Biz onu “Shiprock” kimi tərcümə edə bilərik, amma ingilis dilinə tərcümə edərkən elə “Gəmiqaya” kimi saxlayırıq.

İngilis qəzet və jurnalların adları olduqları kimi tərcümə olunurlar.

Yalnız artikllar atılır. Məsələn:

The daily telegraph- Deyli teleqraf. The Daily Mail- Deyli Meyl. Firmaların, şəxsi institutların, məktəblərin, universitetlərin, xəstəxanaların və s. adları məxəz dilin mədəniyyətinə nə inkişafına, əsaslanırsa bir qayda olaraq tərcümə olunmur.

Müxtəlif adları olan şirkətlərin tərcüməsində tərcüməçi kalka üsulundan istifadə edə bilər. Əslində bu adların məqsədi şirkətin adını təsvir etmək deyil, onu aydınlaşdırmaqdır. Məsələn:

Columbia Broadcasting System- Kolumbiya broadkasting sistem.

General Motors Corporation- General Motor Korporeyşn.

Küçə adları da bu cür tərcümə olunur. Dawning street – Dauning strit.

Bedford Square – Bedford Skver.

Siyasi partiyaların adları bu cür tərcümə edilir. Məsələn:

Liberal party – Liberal Partiyası

War office – Hərbi Nazirlik

House Commons – İcmalar palatası

Security Council – Təhlükəsizlik Nazirliyi

Ümummilli təşkilatların adları ümummilli tərcümə mərkəzlərində qəbul olunmuş şəkildə tərcümə olunurlar. Bu cür terminlərin, siyasi, sosial terminlərin tərcüməsində tərcüməçi aşağıdakı qaydalardan, tərcümə vasitələrindən istifadə edə bilər.

1. Transkripsiya üsulundan – Bundesrat, Conseil d’Etat.

2. Hərfi tərcümə - Bu prosedur məxəz dilin termini semantik cəhətdən standartlaşmış dildə olarsa baş verir. Məsələn: “Senate”, “Prasident, President”la chambre, The chamber”.

3. Kalka üsulu ilə - National Assembly. Bundestag, Federal German Parliament, Bundesrat, “ Council of Constituent States”, “ Fachbereich”, “ University Department”.

4. Ekvivalentlilik yolu ilə. Məsələn: Premier Ministre – Baş nazir. Recteur – Rektor.

5. Yeni termin yaratmaqla. Bu zaman yeni termin mötərizədə verilməlidir. Knesset (The Israeli Parlament); Folketing (The Danish Parliament); Conseil d’Etat (Council of State).

6. İxtisar etmə üsulu ilə. Tərcümə zamanı bəzi sözlər ixtisar edilə bilər.

Xarici adların ingilisləşdirilməsi prosesi zamanı şəkilçilər artırıla bilər. İngilis dilinə uyğun suffikslər artırılır. Məsələn: CNAА “national body,

awarding degress of colleges and polytechics”. KG – Knight of Order of the Garter.

Tərcüməçi tərəfindən verilən əlavələr 3 yolla göstərilir.

- 1) Mətnin daxilində;
- 2) Səhifənin aşağısında;
- 3) Kitabın və ya mətnin sonunda.

Birinci metod ən geniş yayılmış metoddur. Əgər termin çox vacib əhəmiyyət kəsb edirsə mümkün olan yerdə tərcümə oluna bilər. Məsələn: La Securite Sociale – Sosial Təhlükəsizlik. The French Health Service – Fransız tibbi xidməti.

Əgər çox vacib bir addırsa, onda ad olduğu kimi saxlanılır. Əgər az əhəmiyyət kəsb edirsə onda tərcümə edilə bilər. Ancaq tərcüməçi tərcümə zamanı milli ənənəyə sadıq qalmalıdır. Xüsusi adların tərcüməsi təkcə orta əsrlərdə aktiv deyildi, bugünkü günə qədər öz aktivliyini qoruyub saxlamışdır. Orta əsrlərdə məşhur olan xüsusi adlara nəzər salaq. Orta əsr Avropa kraliçalarının adları- Eleanor, Anne, Mary, Elizabeth. Problem ondadır ki, bu adlar başqa dildə oxunduqda dəyişikliyə məruz qalırlar. Belə ki, fransız kraliçasının adı Alienor olmuşdur. Bu ad isə onu əvvəlki və sonrakı eynidilli kraliçalardan fərqləndirmişdir. Məsələn: Ailenor d’Aquitaine. İspaniyada bu kraliça Leonor de Aquitania kimi, İngiltərədə isə Eleanor of Aquitaine kimi tanınmışdır. Sonralar bu kraliçanın Henry Plantagen ilə evliliyi məsələni daha da qəlizləşdirmişdir. Bu zaman o, Eleanor of England kimi tanınmağa başladı. Bu da sonrakı nəslə bu xanımın ingilis köklü deyil, məhz fransız köklü olduğunu bilmək üçün çətinlik yaratmışdır. Əgər biz bir neçə əsr bunan əvvələ nəzər salsaq, onda görürük ki, XVI-XVII əsrlərdə Qvivedo Michel de Montaigne, Şekspirsə Giulietta dei Capuleti adlarını tərcümə edən zaman problemlərlə üzləşmişlər.

Hamıya məlumdur ki, Bill Gates fransız dilinə Guiellaime Portillons kimi deyil, Jimmy Carter ispan dilinə Santiaguto Acareador kimi tərcümə oluna bilməz. Nə üçün bu belədir? Çünki, əgər tərcüməçi istəyirsə ki, onun tərcümə etdiyi mətn oxucular tərəfindən asanlıqla qəbul olunsun, o, istədiyi adı qoymamalı, tərcümə olunacaq dilin ənənələrinə riayət etməlidir. Bisson söyləyirdi ki, tərcüməçi əmin olmalıdır ki, oxucu mətndə hadisələrin cərəyan etdiyi tarixi dövrü tanıyır və başa düşür. İstərdim ki, Şekspirin qəhrəmanı Romeo- Montaque kimi qalsın, Montecchi kimi deyil. Bu adların tərcüməsi keçmişin gözəl izi və indinin əsasıdır. İstərdim ki, onlar daş və ya kağız üzərində deyil, bizim ürəklərimizdə həkk olunsunlar.

Uzun müddət xüsusi adlar milliləşdirilərək tərcümə olunurdular. Lakin müasir dövrdə tərcüməçilər çalışırlar ki, onları olduqları kimi saxlasınlar. Çox məşhur olan adların tərcüməsinə ehtiyac duyulmur. Məsələn: Jacques Chirac, John Major, George Bush, Microsoft və s.

Bəzən coğrafi adlar artiklla yazılırlar. Tutaq ki, ingilis dilində biz belə deyirik: The United States and the Netherlands, ispanca La Argentina, El Uruqvay, Portuqalca o Brasil və a Bolivia yazılır. El Salvador tərcümə edildikdə ingilis və ya ispan dilində artikl saxlanılır. Ukraynalılar təkid edirlər ki, onların ölkələrinin adı ingilis dilində “The Ukraine” kimi deyil, sadəcə “Ukraine” kimi olmalıdır. Qeyd etməliyik ki, nə Ukrain, nə də ki, rus dilində Ukrayna adının qarşısında artikl yoxdur. Ümumiyyətlə, la Habana, Den Haag, o Rio de Janeiro və s. kimi artiklla yazılan şəhərlərin başqa dillərdə qarşılıqları artiklla işlənir.

Dillərlə işlərkən aydın olur ki, bəzi dillərdə ölkə adları kişi və qadın cinslərinə bölünürlər. Məs: Germany (ölkənin adı) ispan dilinə Almanía, azərbaycan dilinə Almaniya kimi tərcümə olunur. Bu ad qadın cinsinə aiddir. Çünki sonluğu-a ilə bitir. Alman dilində en sonluğu ilə bitən ölkələr orta cinsə məxsus olurlar. Məs: Belgien. Lakin digər dillərdə bu başqa cür ola bilər. Məs: Canada İspan dilində- a sonluğu ilə bitməsinə baxmayaraq kişi cinsi kimi işlənir.- Canada es bello. Maraqlıdır ki, fransız dilində a sonluğu qadın cinsini bildirmir. Məs: le Guatemala, le Nicaragua.(le artiklı kişi cinsini bildirir). Fransızca que sonluğu həm kişi, həm də qadın cinsli ola bilər. La Belgique, Le Mexique.

Hal-hazırda xüsusi adların tərcüməsində transkripsiya üsulundan geniş istifadə olunur.

İnsan adları və soyadları:

Eugene O’Neil - Yucin O’Nil
Ivor Montagu – Ayvor Montegu
Wells – Uels
Brown – Braun
Smith – Smit

Coğrafi adlar:

Cliveland – Klivlend (şəhər)
Clyde – Klayd (çay)
Ontario – Ontariyo (göl)
Rhode Island – Rod Aylənd (ştat)

Şəhər adları: (küçə, meydan, bina)

Downing street – Dauning strit
Foley Square – Foli skver

Qəzet və jurnal adları:

Daily Worker – Deyli Uoker

New york Teleqraf and Morning Post – Nyu York teleqraf ənd Morning post.

Gəmi və təyyarə adları:

Queen Elizabeth – Kuin Elizabet

Mayflower – Meyflauver

Şirkət adları:

General motors Corporation – General motors korporeyşn

Harrimon and Brothers – Qarriman ənd brazers.

Kamisarovun fikrincə də tərcümə oluna bilməyən xüsusi adlar transkripsiya yolu ilə çevrilir. Lakin son zamanlar bir çox adların tərcüməsində bir sıra dəyişikliklər mövcuddur. Məhs: Michael Faradey əvvəllər Mixayıl, indi isə Maykl Faradey kimi tərcümə edilir. ABŞ-ın ilk prezidenti (George Washington) əvvəllər Qeorq Vaşinqton, indi isə Corc Vaşinqton kimi tərcümə edilir. Əvvəllər ABŞ-ın ərazisində yerləşən “Duzlu göllər şəhəri” adlanan “Salt Lake City” indi elə Solt Leyk Siti kimi tərcümə edilir. Eyni qayda olaraq indi Vorçester (Worchester) deyil, Vuster, Leycester (Leicester) deyil Lester və s. tərcümə olunur. Lakin bu proses çox yavaş baş verir və bir çox hallarda ənənəvi yazılış saxlanılır.

Bəzi hallarda tərcüməçi daha aydın alınmasından ötrü tərcümədə ingilis versiyasında olmayan söz əlavə edir. Bir çox xüsusi adlar tamamilə ümumi isimlərdən təşkil olunurlar. Bu halda həmin adlar Azərbaycan dilinə həmin ismin ümumi elementlərinin köməyi ilə tərcümə edilir. Buna görə də baxmayaraq ki, “The United States of America”, “Australia” kimi ölkənin (austral – cənubi) şərti adı kimi tanınır, bu ad “Amerika Birləşmiş Ştatları” kimi tərcümə olunur. Yunayted Steyts of Amerika şəklində transkripsiya yolu ilə tərcümə olunur. Eləcə də: United Kindom – birləşmiş Krallıq, Red Sea – Qırmızı dəniz. Bir çox hallarda xüsusi adlar 2 elementdən təşkil olunur – xüsusi və ümumi hissələrdən. Belə olduqda tərcümə zamanı ümumi elementin transformasiyası üçün 4 müxtəlif üsullar işlətmək olar.

a) Ümumi element tərcümə olunur.

Atlantic Ocean – Atlantik okean

Marshall Islands – Marşal adaları

Strait of Magellan – Magellan boğazı

Ümumi mənada demək olar ki, bu cür adların tərcünəsində insan təxəllüsləri, eləcə də coğrafi adlarda işlənən ocean, sea, lake, gulf, strait, canal, islands, mountain, penunsula və s. sözlər tərcümə olunur.

b) Ümumi element yalnız transkripsiya yolu ilə tərcümə olunur. Bu üsul

yalnız o vaxt həyata keçirilir ki, transkripsiya olunmuş söz oxucuya aydın olsun. Məsələn: “strit” və “siti” kimi sözlər. He lives in Fleet street – O, Flitstirtde yaşayır.

He lives in Alexander city – O,Aleksandr Sitidə yaşayır.

Bəzən “sity” sözü şəhərin adını ştat adından fərqləndirməkdən ötrü əlavə olunur.

c) Ümumi element eyni zamanda həm tərcümə olunur, həm də transkripsiya yolu ilə çevrilir.

Yaxud transkripsiya ilə verilmiş versiyanın yanında mötərizədə oxucu üçün anlaşıqlı olsun deyə müəyyən məlumat verilir. Bu üsul əsasən, oxucuya ad məlum olmadıqda işlədilir. Məsələn: Firth of Clyde – Fert of Klayd körfəzi, Black Hills – Blek Hilz dağları, Bull lake – Bull Leyk gölü.

d) Ümumi element əlavə olunur.

İngilis dili mətnlərində çox tez-tez xüsusi adlar heç bir ümumi elementlə işlənmirlər, belə ki, ingilis oxucusu üçün söhbətin nədən getdiyi məlum olur. Lakin Azərbaycan oxucusu üçün adın anlaşıqlı olması üçün əlavə sözlər artırılmalıdır.

Məsələn: Park Lane, Picadilly Circus, Marylebone Road artıq öz formaları ilə ingilis oxucusu üçün aydındır və onun üçün artıq aydındır ki, söhbət harada küçədən, harada meydandan gedir. Tərcümə zamanı isə mütləq əlavə bir element artırılmalıdır. Məsələn: He lives in Park Lane – O, Park – Leyn küçəsində yaşayır.

Vlaxov S. və Florin S. “Neperevedimoe v perevode” kitabına əsasən xüsusi adların tərcüməsi anlamı praktik cəhətdən çox qərribə görsənə bilər. Axı Şekspir bütün dillərdə Şekspir olacaq-burada nəyi tərcümə edək?. Amma tərcümə edərkən shake-titrəmək; speare- nizə, mizraq deməkdir. Bəzən kontekst elə belə tərcümə tələb edə bilər və tərcüməçi gərək buna hazır olsun.

Ədəbiyyat

1. A.В.Федоров « Основы общей теории перевода», Москва 1968
2. А.Д. Щвейцер « Теория перевода», Москва 1988
3. Влахов С, Флорин С « Непереуидимое в переводе», Москва 1959
4. И.Б.Аристов « Основы перевода», Москва 1959
5. Harper Collins Dictionary Standart Edition 2002
6. W.Shakespeare “Othello”; “Romeo and Jullet”

L.Rzayeva

Transformation problem of proper names Summary

As Azerbaijan and English languages belong to different language groups, we come across with different difficulties during translation. Both Azerbaijan and English languages have their own lexical, grammatical and phonetic structures. Azerbaijan belongs to Turkish language group, but

English belongs to German language group. That's why while translating proper names, translator comes across with difficulties. Both Azerbaijan and English languages have their own terminology. Some terms used in Azerbaijan language are not found in English terminology dictionaries. And besides some political terms used in English language are not found in Azerbaijan language. At the end we come to conclusion that translating proper names depends on translator's knowledge and ability.

Translator must have knowledge of different spheres. He must know both native and foreign languages very well.

Л.Рзаева

Проблема трансформации имён собственных

Резюме

Так как Азербайджанский и Английский языки относятся к разным группам языков во время перевода мы сталкиваемся с разными трудностями. Оба как Азербайджанский так и Английский языки имеют свои лексические грамматические и фонетические структуры. Азербайджанский язык относится к Турецкой группе языков, но Английский относится к Германской группе языков. Поэтому во время перевода собственных имен, переводчик сталкивается с трудностями. Оба как Азербайджанский так и Английский языки имеют свои терминологии, Некоторые термины в Азербайджанском языке не существуют в Английских словарях терминологии. Кроме того, некоторые политические английские термины не существуют в Азербайджанском языке. Результате вывод таков, что перевод собственных имен зависит от способности и умения переводчика. Переводчик должен иметь знания в разных сферах. Он должен знать оба как родной так и иностранный языки.

Rəyçi: Ülviyyə Nəsirova
Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent